

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาที่เกิดจากผู้ประกอบการ ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม และหาแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือผู้ประกอบการที่มีสถานประกอบการ ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 480 คนซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบมีระบบ เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม และใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน 32 คน รวมทั้งสิ้น 512 คน

การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS FOR WINDOWS VERSION 11 หาค่าความถี่ ร้อยละ และค่าไค - สแควร์ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 สภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากผู้ประกอบการ

ปัญหาขยะ เกิดจากการที่ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ยังใช้วัสดุที่ย่อยสลายยากในการทำหีบ ห่อ หรือบรรจุภัณฑ์ เช่น พลาสติก และโฟม

ปัญหาด้านน้ำเสีย สถานประกอบการประเภทร้านอาหาร ร้านบริการซักอบรีด ร้านเสริมสวย โรงฆ่าสัตว์ยังไม่ทำการบำบัดน้ำเสียก่อนการปล่อยทิ้ง ส่งผลให้น้ำเน่าเสีย เกิดกลิ่นเหม็น

ปัญหาอากาศเป็นพิษ มลพิษทางเสียง และปัญหาการจราจรติดขัด เนื่องจากการขนถ่ายสินค้าบริเวณย่านตลาดสด ย่านธุรกิจ โดยไม่มีการดับเครื่องยนต์ อากาศเสีย และเสียงดังจากท่อไอเสียรถยนต์ การจอดรถขวางขนถ่ายสินค้าทำให้ถนนคับแคบ ส่งผลให้การจราจรติดขัด

ปัญหาด้านภูมิทัศน์ เกิดจากการที่สถานประกอบการติดตั้งป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ กรณีเกิดภัยธรรมชาติ เช่น พายุ ทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน การบุกรุกทางเท้าจากการตั้งหาบเร่ แผงลอยต่าง ๆ ทำให้กรงรัง ถนนคับแคบ และเกิดความไม่สะดวกในการสัญจร

5.1.2 การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม

สาเหตุที่ทำให้เกี่ยวข้องกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

ผลจากการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในเขตเมืองเชียงใหม่และมีกิจการเป็นของตนเอง มีความเห็นว่า สาเหตุที่ทำให้เกี่ยวข้องกับหรือสร้างปัญหาสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการนั้นเกิดจากการขาดความรู้ และความสำนึกถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.01$

การได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษา พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ผู้ประกอบการได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง จากปัญหาด้านขยะ อากาศเป็นพิษ น้ำเน่าเสีย และปัญหาการจราจร และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ซึ่งเป็นผู้ประกอบการที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในเขตเมืองเชียงใหม่มีความเห็นว่า ได้รับผลกระทบจากปัญหาดังกล่าว ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.02$

การมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมา

ผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ในอดีตตนเองมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมน้อยมาก

แนวทางการเพิ่มการมีส่วนร่วมในการทำงาน

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่า แนวทางในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ คือ ควรต้องประสานงานผ่านหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยให้ความร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ เพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัวขึ้น และเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการทำงานเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะงานประจำ พบว่า ลักษณะงานประจำของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเพิ่มการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $\alpha = 0.01$

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษามีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ประเด็นสำคัญที่นำมาศึกษา คือสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อม ที่เกิดจากผู้ประกอบการ การมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการ และแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม ภายในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

สถานการณ์ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ที่เกิดจากผู้ประกอบการภายในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการศึกษา สภาพปัญหาที่พบ คือ ปัญหาด้านขยะ เป็นปัญหาเร่งด่วนที่ควรได้รับการแก้ไข ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบการมีระบบการจัดการของเสียที่ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดผลเสียต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พงศธร คำใจหนัก (2545) ที่ศึกษาเรื่อง การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนเมืองลำพูน โดย พบว่า ปัญหาขยะ เป็นปัญหาที่เกิดจากสถานประกอบการ และครัวเรือนในชุมชน เป็นสาเหตุหลัก

สำหรับประเด็นการมีส่วนร่วม ของผู้ประกอบการในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ตามแนวคิด ของ Cohen and Uphoff (1980) ที่ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมไว้หลายรูปแบบ เช่น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล หากนำมาเปรียบเทียบกับ การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่แล้ว จากผลการศึกษาที่พบว่า ผู้ประกอบการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหา ในระดับที่น้อยมากในเกือบทุกรูปแบบของการมีส่วนร่วม กล่าวคือ เนื่องจากปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นปัญหาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่ายช่วยกันป้องกัน แก้ไข แต่เท่าที่ผ่านมา การดำเนินการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมมีการบริหารงานแบบแยกส่วน โดยดำเนินการผ่านระบบราชการ ซึ่งทางราชการจะเป็นผู้กำหนดแผนงานจากส่วนกลาง ทำให้ขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม จึงทำให้ผู้ประกอบการขาดโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ ลงมือปฏิบัติการ และมีส่วนร่วมในการประเมินผลในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมน้อยตามไปด้วยโดยปริยาย

การที่จะส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเข้าไปมีส่วนร่วม ในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม ให้ได้มากขึ้นนั้น จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการเองมีความยินดี และเต็มใจที่จะเข้าไปมี

ส่วนร่วมในการจัดการปัญหา โดยการรับอาสาช่วยสอดส่องดูแลปัญหาสิ่งแวดล้อม ย่อมเป็นสิ่งที่ดี เพราะปัญหาสิ่งแวดล้อมเหล่านั้นเป็นปัญหาที่เกิดใกล้ตัวผู้ประกอบการอยู่แล้ว ดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการเข้าไปมีส่วนร่วม เช่น การจัดการปัญหาด้านขยะ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ประกอบการประเภทต่าง ๆ จัดหาถังขยะให้เพียงพอ พร้อมทั้งจัดหาถังขยะ ชนิดแยกประเภท เพื่อให้สะดวกในการกำจัด และควรรณรงค์หลีกเลี่ยงผลิตภัณฑ์ที่บรรจุด้วยพลาสติก และโฟม หันมาใช้ บรรจุภัณฑ์ประเภทที่ย่อยสลายง่าย หรือสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เพื่ออำนวยความสะดวก และช่วยลดปริมาณขยะได้อีกทางหนึ่งด้วย

แนวทางอีกทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเข้าไปมีส่วนร่วม ในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้นได้นั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องภายในเทศบาลนครเชียงใหม่ ควรจะเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงาน และประสานประโยชน์ เพื่อให้ผู้ประกอบการและทุกฝ่ายมีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ยินยอมให้ความร่วมมือ และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งในบางครั้ง อาจต้องใช้มาตรการทางด้านกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการทางสังคมอื่น ๆ เข้ามาช่วยในการจัดการปัญหาให้มากขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้อาจให้ความรู้ผ่านการประชาสัมพันธ์ร่วมรณรงค์เผยแพร่ความรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการรับรู้ ชาวสารด้านสิ่งแวดล้อมจากการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น เพื่อนำหลักการ และวิธีการไปใช้ในการบริหารจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่า เตาที่ผ่านมาผู้ประกอบการ จะไม่มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมมากนัก แต่การที่ทางเทศบาลนครเชียงใหม่ได้เป็นผู้ริเริ่มโครงการในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยการดึงเอาผู้ประกอบการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหา ย่อมเป็นสิ่งที่ดี เพราะผู้ประกอบการ ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีหน้ามีตาในสังคม มีบริวารมากมาย ย่อมส่งผลสนับสนุนให้ผู้ประกอบการ เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม ให้เกิดผลดีขึ้นได้ในอนาคต

ผลของการศึกษา หากนำมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษา ของ พงศธร คำใจหนัก (2545) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม ของชุมชนเมืองลำพูน จะมีความสอดคล้องกันในเรื่องของการมีส่วนร่วม ที่พบว่า ชุมชนเมืองลำพูนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด โดยที่การจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนเมืองลำพูนจะเป็นลักษณะการดำเนินการของภาครัฐ มีการจัดการสิ่งแวดล้อมผ่านระบบราชการ โดยการกำหนดแผนงานจากส่วนกลาง จึงทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมน้อยตามไปด้วย

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ทำให้ผู้ศึกษาได้องค์ความรู้ใหม่ ที่เกี่ยวกับแนวทางในการที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้ผู้ประกอบการ เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมว่า การที่จะจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมให้ได้ผลดี ได้นั้น ควรที่หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องให้ความร่วมมือกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หน่วยงานภาครัฐควรเป็นผู้ให้การสนับสนุนส่งเสริมในส่วนที่ผู้ประกอบการไม่มีศักยภาพที่จะทำได้ อาทิ เช่น ด้านวิชาการ หรือ ทุน ทั้งนี้การจัดการทั้งสองส่วน คือผู้ประกอบการ (มนุษย์) และสถานการณ์สิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ (สิ่งแวดล้อม) ต้องมีความสอดคล้องเชื่อมประสานไปพร้อม ๆ กัน ย่อมจะทำให้การมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่เกิดความยั่งยืนได้อย่างแท้จริง

5.3 ข้อเสนอแนะ

มีข้อเสนอแนะสำคัญที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

ผู้ศึกษาขอเสนอแนะการจัดการอย่างมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในประเด็นต่าง ๆ ตามลำดับของความเร่งด่วนของปัญหา ดังต่อไปนี้

1. การจัดการปัญหาขยะซึ่งเป็นประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เร่งด่วนมากที่สุด ควรแก้ปัญหาการที่คนส่วนใหญ่ไม่ใส่ใจต่อปัญหาหรือความเห็นแก่ตัว และการขาดกฎระเบียบที่เหมาะสม โดยทางเทศบาลจะต้องดำเนินการเรื่องนี้ให้มากขึ้น ด้วยการเพิ่มมาตรการในการแก้ปัญหาปรับปรุงนโยบาย การรณรงค์ให้เกิดการตื่นตัวในบรรดาผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยอาจมอบอำนาจให้ผู้ประกอบการในการให้ความสะดวกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และการเสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหา ช่วยสอดส่องดูแล และช่วยรณรงค์เผยแพร่ความรู้

2. ด้านปัญหาจราจรเป็นประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เร่งด่วนลำดับที่สอง โดยเทศบาลอาจมีส่วนเสริมในการแก้ปัญหากการขาดกฎระเบียบที่เหมาะสม การที่คนส่วนใหญ่ไม่ใส่ใจต่อปัญหา หรือความเห็นแก่ตัวของของคนบางคน และเทศบาลจะต้องดำเนินการเรื่องนี้ให้มากขึ้น โดยการเพิ่มมาตรการในการแก้และการปรับปรุงนโยบายการลงโทษผู้ฝ่าฝืนการรณรงค์ให้เกิดการตื่นตัวในบรรดาผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยอาจมอบหมายให้ผู้ประกอบการให้ความสะดวกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และการเสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหาช่วยสอดส่องดูแล และช่วยรณรงค์เผยแพร่ความรู้

3. ด้านปัญหาอากาศเป็นพิษซึ่งเป็นประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่เร่งด่วนลำดับที่สาม โดยเทศบาลต้องดำเนินการแก้ปัญหาที่คนส่วนใหญ่ไม่ใส่ใจต่อปัญหา เทศบาลจะต้องดำเนินการเรื่องนี้ให้มากขึ้น โดยการเพิ่มมาตรการในการแก้ปัญหา และการปรับปรุงนโยบายการรณรงค์ให้เกิดการตื่นตัวในบรรดาผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยอาจมอบหมายให้ผู้ประกอบการในการให้ความสะดวกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ช่วยสอดส่องดูแล และช่วยรณรงค์เผยแพร่ความรู้

4. ด้านปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัยเป็นประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตและสุขภาพของประชาชน ทางเทศบาลต้องมีบทบาทหลักในการแก้ปัญหาการขาดกฎระเบียบที่เหมาะสม คนส่วนใหญ่ไม่ใส่ใจต่อปัญหาหรือความเห็นแก่ตัว เทศบาลจะต้องดำเนินการเรื่องนี้ให้มากขึ้น โดยการเพิ่มมาตรการในการแก้ปัญหา และการปรับปรุงนโยบายการรณรงค์ให้เกิดการตื่นตัวในบรรดาผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยอาจมอบหมายให้ผู้ประกอบการในการลงมือดำเนินการ และการเสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหา ช่วยสอดส่องดูแล และช่วยรณรงค์เผยแพร่ความรู้

5. ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อความเป็นเมืองน่าอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเทศบาลควรแก้ปัญหาการที่คนส่วนใหญ่ไม่ใส่ใจต่อปัญหา หรือการขาดกฎระเบียบที่เหมาะสม เทศบาลควรดำเนินการเรื่องนี้ให้มากขึ้น โดยการเพิ่มมาตรการในการแก้ปัญหา การรณรงค์ให้ประชาชนตื่นตัว และการแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยอาจมอบหมายให้ผู้ประกอบการในการให้ความสะดวกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และการเสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหา ช่วยสอดส่อง ดูแล และช่วยรณรงค์เผยแพร่ความรู้

6. ด้านการจัดการปัญหาน้ำเสียจากย่านธุรกิจซึ่งเป็นประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน และความเป็นเมืองน่าอยู่ โดยเทศบาลควรแก้ปัญหาการที่คนส่วนใหญ่ไม่ใส่ใจต่อปัญหา และผู้รับผิดชอบไม่ทำหน้าที่อย่างเคร่งครัด หรือความเห็นแก่ตัวของคนจำนวนหนึ่ง เทศบาลควรดำเนินการเรื่องนี้ให้มากขึ้น โดยการเพิ่มมาตรการในการแก้ปัญหา การลงโทษผู้ฝ่าฝืน และการกวดขันการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยอาจมอบหมายให้ผู้ประกอบการในการให้ความสะดวกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และการเสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหา ช่วยสอดส่องดูแล และช่วยรณรงค์เผยแพร่ความรู้

7. ด้านการจัดการปัญหาภูมิทัศน์ ซึ่งเป็นประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อความเป็นเมืองน่าอยู่ และคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเทศบาลควรแก้ปัญหาการที่คนส่วนใหญ่ไม่ใส่ใจต่อปัญหา หรือการขาดกฎระเบียบที่เหมาะสม โดยเทศบาลควรดำเนินการเรื่องนี้ให้มากขึ้น โดยเพิ่มมาตรการในการแก้ปัญหา การปรับปรุงนโยบาย การรณรงค์ให้ประชาชน

ต้นตัว และการแก้ไขปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยอาจมอบหมายให้ผู้ประกอบการในการเสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหา และการให้ความสะดวกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ช่วยกันสอดส่องดูแล และช่วยรณรงค์เผยแพร่ความรู้

8. ด้านการในการจัดการปัญหาพลังงานเป็นประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเทศบาลควรแก้ปัญหาการที่ผู้รับผิดชอบไม่ทำตามหน้าที่ และคนส่วนใหญ่ไม่ใส่ใจต่อปัญหา เทศบาลควรดำเนินการเรื่องนี้ให้มากขึ้น โดยการเพิ่มมาตรการในการแก้ปัญหา การปรับปรุงนโยบาย และการรณรงค์ให้ประชาชนต้นตัว โดยอาจมอบหมายให้ผู้ประกอบการในการเสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหา และการให้ความสะดวกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ช่วยสอดส่องดูแลและช่วยรณรงค์เผยแพร่ความรู้

นอกจากนี้ ผู้ศึกษายังเห็นว่า โครงการด้านสิ่งแวดล้อมที่ทางเทศบาลนครเชียงใหม่ น่าจะมีส่วนช่วยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมได้มากยิ่งขึ้นในอนาคต คือ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการ ซึ่งมี จำนวน 1 แผนงาน ภายใต้การดำเนินการ 2 โครงการ คือ . แผนงานสร้างจิตสำนึก และความตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยในโครงการจะประกอบด้วยโครงสร้าง 6 ประการ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์
2. เป้าหมาย
3. งบประมาณ
4. ระยะเวลา
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ
6. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

1. โครงการรณรงค์การบำบัดน้ำเสียจากสถานประกอบการ

1.1 วัตถุประสงค์

- เพื่อลดปริมาณความสกปรกของน้ำเสีย
- เพื่อให้ผู้ประกอบการมีความสนใจ สำนึกในความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาน้ำเสีย

1.2 เป้าหมาย

- จับ - ปรับ ในกรณีมีผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามที่ได้ทำความเข้าใจตามข้อตกลงเบื้องต้น

- จัดสร้างบ่อดักไขมันในตลาดสดของเทศบาลและโรงฆ่าสัตว์ของเทศบาลนครเชียงใหม่ ตามแบบมาตรฐานของกรมโยธาธิการ
- อบรม และสาธิตการใช้บ่อดักไขมัน แก่ผู้ประกอบการกิจการร้านอาหาร และโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 200 คน แบ่ง 2 รุ่น ๆ ละ 100 แห่ง
- ติดตามตรวจสอบร้านอาหาร และโรงงานผลิตภัณฑ์อาหารในการก่อสร้างบ่อดักไขมัน หรือถังดักไขมัน แก่ผู้ประกอบการ

1.3 งบประมาณ

- เทศบาลนครเชียงใหม่

1.4 ระยะเวลาดำเนินการ

- ปี 2548

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ปริมาณความสกปรกของน้ำเสียลดลง
- ประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสียดีขึ้น
- ค่าใช้จ่ายของระบบบำบัดน้ำเสียลดลง
- ผู้ประกอบการมีจิตสำนึก รับผิดชอบ ในการมีส่วนร่วมรักษาสภาพแวดล้อม และบำบัดมลภาวะทางน้ำ

1.6 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- กองสาธารณสุข

2. โครงการประชาสัมพันธ์ การปลูกฝังเพื่อสร้างจิตสำนึกการคัดแยกขยะในสถานประกอบการ

2.1 วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างจิตสำนึกในการคัดแยกขยะให้แก่ผู้ประกอบการในพื้นที่เขตเทศบาลนครเชียงใหม่
- เพื่อลดปริมาณขยะให้น้อยลง และรู้จักการคัดแยกขยะให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ
- เพื่อเพิ่มรายได้ ให้กับสถานประกอบการ และชุมชน โดยการซื้อขายขยะรีไซเคิล

2.2 เป้าหมาย

- รณรงค์ให้มีการคัดแยกขยะในสถานประกอบการ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

2.3 งบประมาณ

- เทศบาลนครเชียงใหม่

2.4 ระยะเวลาดำเนินการ

- ปี 2548

2.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ผู้ประกอบการ และประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เกิดความตระหนัก และเล็งเห็นความสำคัญในการลดปริมาณขยะของเสีย และการคัดแยกขยะในชุมชน
- ทำให้ปริมาณขยะที่เทศบาลนครเชียงใหม่ต้องจัดเก็บลดลง
- ลดค่าใช้จ่าย ในการจัดเก็บขยะชุมชนของเทศบาลนครเชียงใหม่
- เพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการ และชุมชน ในการขายขยะรีไซเคิล และขยะมีค่า หรือมีการแลกเปลี่ยนกับค่าธรรมเนียมบริการ

2.6 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- ฝ่ายงานประชาสัมพันธ์เทศบาลนครเชียงใหม่

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการกับผู้บริโภค เพื่อชี้ชัดถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างในเขตพื้นที่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่